

CUPRINS

INTRODUCERE	4
I. PREMISE, NORME ȘI CAMPANII PRIVIND SUSTENABILITATEA ÎN MODĂ	12
1.1. Premise istorice și reforme socio-economice și culturale cu impact asupra modei.....	12
1.2. Reglementări normative privind economia sustenabilă	22
1.3. Campanii și consumatori, semne și însemne ale consumerismului	27
II. INDUSTRIA TEXTILĂ ȘI MODA. DE LA POLUARE LA RECICLARE	41
2.1. Industria textilă și poluarea. Conceptul de <i>fast fashion</i>	43
2.2. Materiale sustenabile în tendințele modei actuale. Studii de caz	47
2.2.1 REDU	51
2.2.2 Vivienne Westwood: „Cumpără mai puțin, alege bine și fă să dureze”.....	52
2.2.3. Stella McCartney: „Modă de lux fără a provoca daune inutile planetei”.....	55
2.2.4. Eileen Fisher: „Prima, a doua și a treia viață”	62
2.2.5 Osier Studio: ”Who made my bag” (Cine mi-a făcut geanta)	69
2.2.6 Mara Hoffman: „ Generarea de conștientizare în rândul oamenilor”	75
2.2.7. Filippa K: „Moda rezistând testului timpului”	78
III. PREMISELE PROIECTĂRII. DESIGNUL VESTIMENTAR SUSTENABIL ÎNTRE ESTETIC ȘI FUNCȚIONAL	84
3.1 Premisele proiectării	85
3.2 Estetic-funcțional-sustenabil în modă	96
3.3. Analiza morfo-funcțională a unor piese vestimentare bazate pe forme geometrice de bază.....	100
IV. INBETWEEN ȘI ALTE PROIECTE DE CERCETARE APLICATIVĂ	114
4.1 Formare, evoluție și orientare stilistică în creația personală	114
4.1.1 Infinity	115
4.1.2 Re-shape	118
4.1.3 Incomplet	121
4.1.4 MulticulturALL	126

4.1.5 OutOfTime.....	128
4.2 Colecția vestimentară „InBetween” sau despre raportul dintre individ și mediu.....	133
4.3 Caracterul atemporal al ținutelor	137
4.3.1 Standard și/sau unicat	137
4.3.2 Atemporalitatea formelor geometrice	140
4.4 Proiectarea și promovarea produselor sustenabile	141
4.5 Etapele elaborării și promovării colecției vestimentare InBetween	144
4.5.1 Materialele	146
4.5.2 Tehnologizare	149
4.5.3 Metode de promovare	159
4.5.3.1 Editorialul	160
4.5.3.2 Prezentarea de modă	164
4.5.3.3 Expoziția	165
Concluzii	167
Glosar de termeni	169
Bibliografie	171
Webografie.....	174
Lista ilustrațiilor-surse	183
Colaboratori:	188
ANEXE.....	189
Anexa1. Interviu REDU	189
Anexa2. Interviu Osier Studio	192
Anexa3. Chestionar- Designul vestimentar sustenabil	195
Anexa 4. Schițe tehnice colecția InBetween	205
Anexa 5. Editorial InBetween	215
Anexa 6. Aspecte din expoziție, Galeria Mansarda a Facultății de Arte și Design din Timișoara, 2022	239

Cuvinte cheie: sustenabilitate, politici ecologice, obiceiuri de consum, *fast fashion*, modă, funcționalitate, *slow fashion*

Într-un context contemporan caracterizat prin consumerismul abuziv, sustenabilitatea a devenit o temă majoră de studiu atât în cadrul politicilor mondiale, în cercetările științifice cât și în sfera modei, căutându-se descoperirea unor modalități de dezvoltare a industriilor textile și vestimentare pe termen lung, fără ca acestea să continue a mai fi nocive față de mediu. Încă din antichitate vestimentația a fost influențată de condițiile climatice, politice, sociale și culturale fiind profund ancorată în realitățile epocilor și a mentalităților în care s-au configurat tendințe, stiluri, atitudini. Moda nu mai trasează astăzi doar repere și direcții estetice sau/și funcționale mondene ci, mai degrabă, ne vorbește despre realitățile prezentului și problemele cu care societatea se confruntă. Din această perspectivă, printre principalele priorități ale creatorilor de modă se numără și cele legate protecția mediului înconjurător, de modul de utilizare a resurselor naturale și artificiale, de procesul prelucrării acestora, dat fiind faptul că neglijarea lor îndelungată a condus, alături de alți factori, la accentuarea actualei crize climatice. Gravitatea stării de fapt transpare nu numai din activitățile concertate ale statelor lumii, ci, poate mai convingător și mai responsabil ca oricând, din mișcările ecologiste tot mai prezente în mediul societal real dar și în spațiul virtual.

Proiectul de cercetare doctorală pleacă de la premiza conform căreia dezinformarea, supraproducția și consumul excesiv de produse vestimentare crează o cultură a consumului de tip ”fast fashion”, a cărei amploare generează la scară globală însemnate dezechilibre ecologice, poluarea cauzată de industria vestimentară fiind dintre cele mai dăunătoare mediului înconjurător prin emisiile semnificative de carbon, de oxid de azot sau consumul excesiv de apă. Conceptul de fast fashion vizează îmbrăcămintea „surogat” ieftină și la modă, care poate fi rapid înlocuită datorită campaniilor agresive de marketing, a precarității produselor, a prețurilor accesibile unei mase largi de cumpărători și a comportamentului necontrolat al acestora.

Particularizând și folosind ca punct de plecare tema acestei teze, putem considera că vestimentația s-a transformat dintr-o necesitate într-un joc epicurian ce exclude componenta rațională. Consumerismul abuziv, abandonul pieselor vestimentare încă valide în detrimentul altora, rapiditatea schimbării trendurilor, dorința de a fi mereu „la modă” reprezintă abandonarea simbolică, mai mult sau mai puțin conștientă, a identității.

Urmărind câteva dintre aspectele menționate, *ipoteza* pe care am avut-o în vedere în cercetarea pe care am propus să o realizăm este aceea că: *Vestimentația poate fi un mijloc de*

propagare a unei viziuni ecologiste, pusă în slujba omului, iar moda sustenabilă - un antidot la consumul abuziv, dominat de fast fashion.

În acest context, proiectul doctoral reprezintă, alături de cercetarea teoretică pe care am întreprins-o, și un mijloc de rezistență împotriva consumerismului necontrolat. Analizând aspecte ale poluării industriei textile, vom încerca să prezentăm o alternativă viabilă prin realizarea unei colecții purtabile și versatile folosind doar materiale naturale și o tehnologie de proiectare și producție non-invazive pentru mediu. Promovarea acestor tipuri de materiale și punerea lor într-un context urban au în vedere propunerea unui stil de viață sustenabil. Scopul final al proiectului este de a oferi o modalitate de creare de piese vestimentare purtabile care vizează încetinirea producției (*slow fashion*) și a consumului irațional de articole de îmbrăcăminte. Totodată, militează pentru sustenabilitate și tehnologizare în modă în vederea reducerii poluării din industria textilă păstrând factorul uman pe primul plan. Cercetarea și colecția vestimentară pe care le-am prezentat publicului se instituie ca un instrument de informare și conștientizare asupra situației actuale a modei, oferind în egală măsură alternative și soluții de design sustenabil, cu efecte benefice pe termen lung.

Dezvoltarea durabilă derivă, astfel, și din conștientizarea limitării resurselor naturare exploatare excesiv și haotic de-a lungul istoriei. Deși în prezent ideea economisirii resurselor naturale este puternic susținută de pătura ecologistă a societății, consumerismul interferează cu gradul de profitabilitate industrială, acesta fiind și unul dintre motivele pentru care progresele făcute în domeniul industriei textile sunt destul de lente și anevoioase, însă intențiile și reușitele sunt cu atât mai notabile.

Reflectând asupra aspectelor menționate, s-au conturat încă de la începutul cercetării câteva întrebări la care am încercat să găsec răspunsuri pe parcursul stagiului doctoral. O parte dintre ele s-au materializat în proiecte de creație vestimentară cu care am participat la evenimente de profil organizate în țară și străinătate. O altă parte au rămas în studiu, mai cu seamă în ceea ce privește resursele prime ale materialelor textile sau ale înlocuitorilor lor ecologici. Acest aspect a constituit pe de-o parte un impediment în experimentarea și operarea cu o gamă mai variată de materiale, țesături și texturi, neajuns care m-a determinat însă la gândirea colecției finale de îmbrăcăminte - aplicație directă a cercetării și documentării privind designul vestimentar sustenabil - în chiar cadrele sustenabilității, acelea ale limitării resurselor la strictul necesar,

antrenând nu numai propria imaginație în calitate de designer, ci și pe cea a potențialilor cumpărători.

Revenind la întrebările pe care mi le-am pus, acestea pot fi rezumate la următoarele patru care au trasat axele prioritare ale studiului teoretic și ale cercetării aplicate:

1. Este posibilă o schimbare a atitudinii față de producția vestimentară de serie și față de consumul abuziv pornind de la o reconsiderare a proiectării în designul vestimentar?

2. Care sunt factorii care influențează consumul de masă și cum se răsfrâng aceștia asupra comportamentului consumatorului?

3. Dacă industria textilă și implicit moda, ca fenomen rizomic, global, necesită un timp îndelungat pentru a implementa politicile sustenabile, în ce măsură produsele de serie scurtă, cu un grad calitativ ridicat, ar putea intra din nou în atenția consumatorilor, în condițiile în care costurile de proiectare, a materialelor și a producției ar scădea, fiind oferite cumpărătorilor la un preț accesibil?

4. Din perspectiva designului vestimentar, sub ce formă ar putea fi concepute piesele de îmbrăcăminte pentru a răspunde nevoilor și a satisface gustul unui spectru mai larg de consumatori, proveniți din medii, genuri sau culturi diferite?

Urmărind clarificarea acestor repere, am structurat lucrarea de doctorat în patru capitole. Primele două constituie partea de investigare teoretică a temei prin cercetarea unor resurse și documente a căror studiu m-a condus la formularea unor concluzii care argumentează, o dată în plus, nevoia canalizării atenției întregii societăți, de la omul de rând, la mass-media, producători, comercianți și decidenți politici asupra crizei ecologice pe care o traversăm în prezent. Partea aplicativ-practică este cuprinsă în capitolele trei și patru și ilustrează modul în care înțeleg și îmi propun, ca tânăr designer de modă, să contribui atât cât îmi stă în putință, la protejarea mediului înconjurător, oferind câteva soluții posibile de proiectare, utilizare a materialelor și distribuire a produselor vestimentare.

Capitolul I. PREMISE, REFORME ȘI CAMPANII PRIVIND SUSTENABILITATEA ÎN MODĂ, cuprinde o cercetare asupra vestimentației sustenabile, investigată în cadrul social dominat de consumerism în era industrializării și postindustrializării, având în vedere perspectiva istorică precum și o serie de politici internaționale care chestionează problema sustenabilității, psihologia și comportamentul consumatorului, dar și o analiză prospectivă asupra materialelor

alternative și reciclate care pot constitui exemple de bune practici și surse viabile în procesul de „ecologizare” a modei.

Capitolul II. INDUSTRIA TEXTILĂ. DE LA POLUARE LA RECICLARE. STUDII DE CAZ, analizează fenomenul de *fast fashion* aducând în prim plan un set de șapte branduri vestimentare care au în atenție sustenabilitatea și utilizarea diferitelor tipuri de materiale naturale, alternative sau reciclabile. Problemele tratate urmăresc identificarea tipurilor de economie sustenabilă; relația de cauza-efect generată de *fast fashion*; raportul dintre vestimentația durabilă și cea de mass market; tehnicile de design, marketing și producție sustenabilă analizate în urma studiilor de caz asupra brandurilor sustenabile naționale și internaționale; raportul dintre materiale naturale și materiale alternative ca variante viabile pentru o abordare realistă în vestimentație.

Capitolul III. PREMISELE PROIECTĂRII. DESIGNUL VESTIMENTAR SUSTENABIL ÎNTRE ESTETIC ȘI FUNCȚIONAL are ca obiectiv determinarea parametrilor/limitelor proiectării, dat fiind faptul că registrul vestimentar conceput se încadrează în categoria prêt-a-porter, cu o notă „contributivă” din partea consumatorilor datorată posibilităților combinatorii ale formării ținutelor. Sunt prezentate rezultatele unui chestionar aplicat pe un eșantion de aproximativ 120 de persoane, care are ca scop identificarea și analizarea obiceiurilor de consum la nivel național, cu rol prospectiv în conceperea și propunerea soluțiilor de design. Totodată, capitolul tratează balansul dintre aspect și utilitate în creația vestimentară, prezentând variate tipuri de îmbrăcăminte, de la cea purtabilă, la cea de tip obiect.

Capitolul IV. INBETWEEN ȘI ALTE PROIECTE DE CERCETARE APLICATIVĂ expune dezvoltarea și valorizarea practică a cercetării doctorale. După studierea tipurilor de materiale, a vestimentației și a obiceiurilor de consum am realizat o colecție de îmbrăcăminte care să fie bazată atât pe nevoile consumatorilor cât și pe concepte precum versatilitatea și atemporalitatea încercând o echilibrare a raportului dintre estetică, funcționalitate și sustenabilitate, promovând ca alternativă conceptul de *slow fashion*. Privind dinspre individ către mediu, am încercat să reconsider tehnologia ca soluție viabilă în partea de producție vestimentară durabilă, deoarece problema *fast fashion*-ului – ca rezultată a tehnologizării accelerate a industriei -, nu se raportează la vestimentația unicat și de serie scurtă ci la producția de masă.

Metodologia cercetării se bazează pe câteva dintre metodele cercetării științifice: culegerea și prelucrarea informațiilor din literatura de specialitate, cărți, studii, documentare online; sursele au fost utilizate în colectarea informațiilor istorice, a datelor privind reformele politice, psihologia

consumatorului, dar și în ceea ce privește situația modei actuale. Ancheta a fost folosită în cadrul tezei pentru analiza cantitativă a opiniei respondenților în chestionarea și identificarea obiceiurilor de consum iar interviurile pentru două dintre cele șapte studii de caz asupra brandurilor vestimentare sustenabile prezentate. Prelucrarea datelor și experimentul au fost utilizate în componenta practică pentru a găsi soluțiile optime de pregătire a materialelor textile și de proiectare a designului. Indexarea termenilor operaționali în cadrul lucrării a fost plasată finalul la lucrării, într-un glosar de termeni, însă clarificarea lor a fost realizată în etapa de debut a studiului. Pentru a nu încărcă excesiv corpul textului, sursele imaginilor utilizate și creditele foto sunt menționate tot la finalul lucrării, în secțiunea „Lista ilustrațiilor-surse”. În „Anexe” se regăsesc cinci materiale auxiliare studiului: două interviuri, un chestionar și două anexe cu proiectul aplicativ rezultat în urma cercetării artistice: schițele tehnice și editorialul, care sunt urmate de concluziile finale rezultate în urma etapelor cercetării.